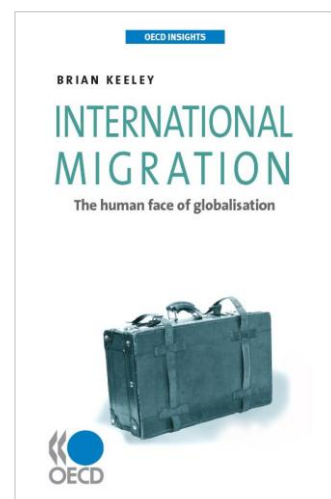

International Migration: The human face of globalisation

Summary in Swedish

Migration over gränserna: globaliseringens mänskliga sida

Sammanfattning på svenska

- Den här boken bygger på OECD:s unika sakkunskap; den går bortom retoriken för att granska den internationella migrationens realiteter i dag: Varifrån kommer invandrarna och vart reser de? Hur hanterar regeringarna migrationen? Vilka resultat når invandrarna inom utbildning och arbetsliv? Och hjälper – eller stjälper – migrationen utvecklingsländerna?
- Omkring 190 miljoner människor i hela världen bor utanför sitt födelseland. Dessa invandrare tar med sig energi, företagsamhet och nya idéer till våra samhällen. Det finns dock baksidor: invandrarungdomar som misslyckas i skolan, vuxna som inte finner arbete och, naturligtvis, illegal invandring. Sådana problem kan göra invandringen till en politisk åskledare och ett ämne för upphetsade debatter.

Få ämnen vållar sådana kontroverser som den internationella migrationen, delvis på grund av att den berör så många andra frågor: ekonomi, demografi, politik, nationell säkerhet, kultur, språk och till och med religion. Den kombinationen bara förvärrar komplexiteten i uppgiften att utforma politiska program, som maximerar invandringens vinster för de länder där invandrarna bosätter sig, för dem som de lämnar och för invandrarna själva.

Det är emellertid av väsentlig betydelse att dessa svårigheter övervinns, till stor del på grund av att migrationen är en konstant i mänsklighetens historia: Människor har alltid sökt nya och bättre hem och kommer att fortsätta att göra det. Vidare kommer många länder att behöva fortsätta att locka till sig invandrare under de närmaste åren framöver, när de måste hantera åldrande befolkningar och avhjälpa arbetskraftsbrister. Och länderna med stora befintliga immigrantpopulationer kommer också att behöva hitta sätt att förbättra sin statistik på områden som invandrades utbildning och sysselsättning. Allt detta är en särskild utmaning för länderna i OECD-området: Sedan mitten av 1970-talet har andelen invandrare i deras totalbefolkningar nästan fördubblats till ca 8,3 procent; i mindre utvecklade länder är den däremot mycket lägre.

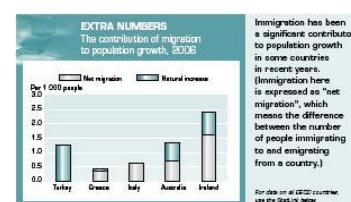
Volym och trender

Litet mindre än tre procent av jordens befolkning, eller omkring 190 miljoner människor, bor utanför sitt födelseland. Den siffran kan tyckas låg, men eftersom invandrarernas destinationsländer vanligen utgör en relativt begränsad grupp, kan invandrarna i vissa av just dessa länder utgöra riktigt stora segment av befolkningen. I OECD-området utgör de drygt 23 procent av befolkningen i både Australien och Schweiz, men bara cirka tre procent i Finland och Ungern.

I stort sett är migrationen en historia om människors flyttning till länder som är relativt rikare (men inte nödvändigtvis "rika") i jämförelse med deras eget. Detta innebär att människor inte bara flyttar från utvecklingsländer till industriländer, utan avsevärda mängder flyttar också *mellan* utvecklingsländer. Om man använder termerna "Nord" som beteckning för den industrialiserade världen och "Syd" för utvecklingsländerna, kan vi säga att omkring en tredjedel av världens migranter reser från Nord till Nord, en tredjedel reser från Syd till Nord och slutligen reser en tredjedel från Syd till Syd.

Ökning

Invandringens bidrag

Invandringens hantering

Invandringen varierar avsevärt till sin natur från land till land. I några av dem, t.ex. USA och Frankrike, kommer de flesta invandrarna av familjeskäl: De kommer antingen för att förena sig med nära anhöriga, som redan bor i mottagarlandet eller för att de nyligen har gift sig med någon som bor där. Till andra länder, t.ex. Schweiz, kommer de flesta invandrarna på grund av att de har arbets- och uppehållstillstånd i det landet. Det finns också andra skillnader: I de traditionella "bosättningsländerna", t.ex. Australien, Canada och USA, ämnar de flesta invandrarna att bosätta sig för gott. I zoner, där människor får röra sig fritt över landsgränserna, som t.ex. i Europeiska unionen, kan invandringen oftare förväntas vara temporär.

Alla dessa faktorer - liksom ländernas behov av hög- och lågutbildad arbetskraft - påverkar regeringarnas policy för hur invandringen ska hanteras. Det är dock viktigt att hålla i minnet att mycket av invandringen inte kontrolleras direkt av regeringarna. I många fall har folk i själva verket rätt att bosätta sig utomlands, kanske på grund av att landet erkänner inflyttningsrätt på grund av familjeåterförening eller på grund av att det har förbundit sig att ta in ett visst antal asylsökande eller på grund av att landet hör till en zon med fri rörlighet över gränserna. Och så har vi den företeelse som kallas för oreglerad - eller "illegal" - invandring, en kontroversiell fråga i många länder och som har haft en benägenhet att göda allmän motvilja, till och med mot laglig invandring.

Den oreglerade invandringens existens och invandrarnas såsom misslyckad uppfattade integration - särskilt i några europeiska länder - har bidragit till att stärka en trend i flera OECD-länder på senare år, nämligen att försvåra den traditionella invandringen. Det finns också i dag en starkare betoning av att uppmuntra invandrarna att spela en större roll när det gäller att hantera sin egen integration. Språkkurser håller på att bli allmänt förekommande, liksom informationsprogram som ger praktiska råd och beskriver landets administrativa system och vilka formaliteter som ska fullgöras. Myntets baksida när det gäller sådana program är att invandrarna i allt högre grad avkrävs bevisning att de har de kunskaper och färdigheter som behövs för att de ska kunna styra sina liv i sina nya hemländer. Samtidigt syns vissa tecken på en övergång till så kallade "proaktiva" invandringsprogram, syftande till att uppmuntra specialutbildade invandrare att fylla vissa luckor i den yrkesverksamma befolkningssdelen, särskilt på områden som informationsteknik, medicin och bioteknik.

Migration och utbildning

Utbildningen spelar en nyckelroll när det gäller att hjälpa unga invandrare att få ut det mesta möjliga av sina liv i det nya hemlandet. Dels hjälper utbildningen dem att lära sig mottagarlandets språk och ger dem några av de färdigheter och kompetenser som de kommer att behöva under hela livet, dels förser den dem med sociokulturella broar till de inföddas nätverk. Hur mycket utbildningen bör uppmuntra unga invandrare att "integrera sig" kulturellt är ett inflammerat och intensivt debatterat ämne i många länder.

Rent betygsmässigt, hur bra gör invandrarungdomarna ifrån sig på utbildningsområdet? OECD:s PISA-system för elevresultatbedömning ger några intressanta insikter. I tre av de traditionella bosättningsländerna – Australien, Canada och Nya Zeeland – nådde invandrarelever i alla avseenden exakt lika goda resultat som infödda elever i 2006 års upplaga av PISA-mätningen. I ett antal andra länder, främst Österrike, Belgien, Danmark, Frankrike, Tyskland, Nederländerna och Sverige, nådde de märkbart sämre resultat. I Danmark var endast omkring en procent av andra generationens invandrare topppresterande, mot sju procent av de infödda.

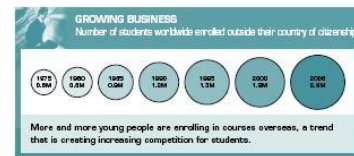
Vad beror sådana variationer på? Innan man försöker besvara den frågan, är det viktigt att fastslå att dessa siffror utgör genomsnittsvärden: Precis som infödda barn, utgör invandrarbarnen en heterogen grupp, och till och med i sådana länder där invandrarbarnens prestationer ligger på den lägre sidan är det gott om invandrarungdomar som gör bra ifrån sig. Ser man invandrarbarnen som grupp, bestäms deras resultat av familjebakgrund, språkfärdigheter och det lokala utbildningssystemets förmåga att stötta icke-infödda elever. Mottagarländernas invandringsregler kan också vara viktiga: I länder där man mer använder urvalssystem för antagning av invandrare, exempelvis Australien, är invandrarna vanligen bättre utbildade och bättre etablerade än i andra, och detta tenderar att återspeglas i deras barns starkare studieprestationer.

Vad kan utbildningssystemen göra för att hjälpa invandrarungdomarna att utnyttja sin potential? Satsningar kan göras tidigt, på förskolestadiet och i grundskolan, där man kan utnyttja små barns unika språkinlärningsförmåga för att ge dem en flygande start genom att de förvärvar det inhemska språket. Förskolor, där man kombinerar undervisning med omvårdnad, kan också ge mycket små barn från fattigare familjer viktiga fördelar i ett avgörande skede av deras utveckling.

Senare kan skolorna stötta invandrarungdomar med särskilda förberedande kurser, även om det pågår mycken debatt om hur länge dessa bör fortsätta, innan barnen börjar i vanlig skolundervisning. Även om det knappast råder delade meningar om fördelarna med att invandrarungdomarna snabbt tillägnar sig mottagarlandets språk, råder

Växande verksamhet

Totalt antal studerande i världen som är inskrivna utanför sitt hemland

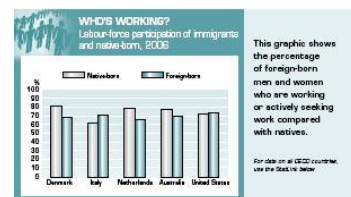

det på liknande sätt mindre enighet om hur detta ska gå till. Så t.ex. kan invandrabarn i vissa länder genomgå en relativt kort och separat intensivspråkkurs innan de överförs till vanlig skolundervisning. I andra länder kan de följa med i normal undervisning, parallellt med kompletterande språklektioner.

Det är inte bara invandrarna i utbildningen, utan också det växande fenomenet invandringen *för att få* utbildning som är värd att granska. Sedan mitten av 1970-talet har antalet studenter inskrivna vid lärosäten utanför hemlandet mer än fyrfaldigats för att numera uppgå till drygt 2,7 miljoner. Regeringar och högskolor i många länder skulle vilja se detta antal stiga ännu mer. Varför? För det första: Att erbjuda utländska studenter studieplatser bidrar till främjandet av internationell ömsesidig förståelse både mellan länder och inom dagens alltmer mångkulturella samhällen. För det andra är internationella studenter *big business*. För det tredje kan utlandsstudierna vara det första steget under en längre vistelse i värdlandet, vilket kan få betydelse på längre sikt för att tillgodose behovet av välutbildade invandrare.

Vem arbetar?

Invandrades och inföddas andel av förvärvsarbetande 2006

Invandring och arbetsliv

I stort sett vill regeringarna få invandrarna i arbete. Ibland drivs denna önskan av ekonomiska behov: Några sektorer i näringslivet, t.ex. hotell, restaurang och jordbruk, är mycket beroende av invandrad arbetskraft. Men även invandrarna tjänar på detta. Ju fler av dem som förvärvsarbetar, desto mindre blir risken för att de och deras familjer hamnar i fattigdomsfällor och desto större möjligheter får de att bygga upp sociala nätverk och få fotfäste i samhället.

Hur klarar sig invandrarna på arbetsmarknaden? I fråga om sysselsättningsgrad var läget under åren före konjunktur nedgången 2008 det att invandrarna klarade sig ungefär lika bra som - och ibland bättre än - de infödda i cirka hälften av de 24 länder för vilka OECD har tillförlitliga data. I många andra länder var det emellertid vanligare bland infödda att ha en anställning än bland invandrare (lågkonjunkturen kan befaras förvärra dessa problem, då invandrarna löper särskilt stor risk att förlora sina jobb när ekonomierna tappar fart).

Men det är också viktigt att undersöka vilka slag av arbeten som invandrarna utför: I mycket högre grad än de infödda är invandrarna ofta överkvalificerade för sina arbeten. Det finns många orsaker till det: Arbetsgivarna kanske inte känner igen utländska meriter eller kanske inte har möjlighet att kontrollera om de är likvärdiga med inhemska kvalifikationer. Dessutom talar kanske invandrarna inte det inhemska språket tillräckligt flytande och saknar kanske nätverk i närmiljön, något som kan hindra dem från att få information om lediga jobb. Beklagligtvis är diskriminering också ett problem, även om det numera är olagligt i de flesta länder att vägra anställa vissa personer på grund av deras nationalitet eller etniska ursprung.

Oavsett orsakerna kan både invandrarna och ekonomin i deras bosättningsländer tjäna på att man ser till att invandrarna kan göra bästa möjliga bruk av sitt intellektuella kapital. Det är därför som regeringarna i många länder – med skiftande framgång – har infört program och initiativ för att stimulera anställning av invandrare. Till dem hör språkutbildning, inrättande av mentorskapssystem och åtgärder för ekvivalering av utländska meriter.

Brain drain

Utlandsutbildade akademiker i

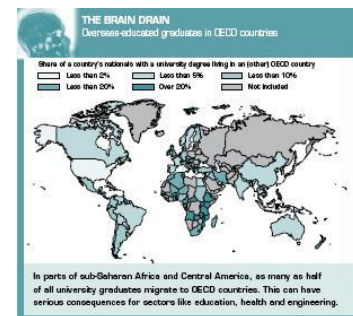
OECD-länderna

Invandring och utveckling

Invandrarernas påverkan på de länder där de bosätter sig uppmärksammas mycket i medierna, men myntets baksida får mindre uppmärksamhet, nämligen: Vilka effekter får migrationen på de länder och ekonomier som utvandrar lämnar bakom sig? För utvecklingsländerna kan migrationen vara en välsignelse och en förbannelse: en välsignelse tack vare hemkommande penninggireringar, utlandskontakter och erfarenhet, en förbannelse genom att de intelligentaste och starkaste individerna lämnar landet.

Om man först tittar på den negativa sidan, anses ofta förlusten av välutbildat yrkesfolk – en process känd under beteckningen *brain drain* – som en av de största farorna med migrationen, även om riskerna ibland är oriktigt framställda. Det går faktiskt att hitta argument för några fördelar med den företeelsen, främst i de fall där det sker återinvandring och de återvändande f.d. utvandrarerna för med sig nya kompetenser. Icke desto mindre är utvecklingsländernas förluster av utbildad personal, särskilt inom vårdsektorn, något att oroa sig över, även om det bara är *en* aspekt av de sjukvårdsproblem som dessa länder står inför.

På den positiva sidan finner man att penninggireringar kan vara en viktig utlandsvalutakälla för många utvecklingsländer. För år 2007 har Världsbanken uppskattat värdet av gireringarna till utvecklingsländerna till minst 240 miljarder US-dollar (men eftersom många av de penningbelopp som invandrarna skickar hem går genom informella kanaler, var den verkliga siffran med största säkerhet högre). Även om penningmängden ser ut att stå inför en minskning till följd av den globala ekonomiska avmattningen, kommer gireringarna förmodligen att ha fortsatt stora effekter i utvecklingsländerna i form av minskad fattigdom, låt vara att deras roll för den ekonomiska tillväxten är vanskeligare att kvantifiera.

© OECD 2009

Denna sammanfattning är inte en officiell OECD-översättning.

Reproduktion av denna sammanfattning är tillåten, om OECD:s upphovsrätt och publikationens titel på originalspråket nämns.

Flerspråkliga sammanfattningar är översatta utdrag ur OECD-publikationer, som ursprungligen publicerats på engelska och franska. De kan beställas gratis från OECD:s nätbokhandel www.oecd.org/bookshop/

Närmare upplysningar lämnas av *OECD Rights and Translation unit*,
Public Affairs and Communications Directorate: rights@oecd.org or by fax: +33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights och Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, F-75116 Paris, Frankrike

Besök vår webbplats www.oecd.org/rights/

